

Liviu Rebreanu creator al romanului romanesc modern

incercand sa definim lapidar contributia lui Liviu Rebreanu la evolutia prozei romanesti, am putea zice: Rebreanu a dat literaturii romane romanul. intr-adevar, cu Liviu Rebreanu incepe romanul romanesc modern, deci romanul in intelesul deplin al cuvantului.

Inspirat din realitatea satului transilvanean de pe la inceputul secolului, primul sau roman, "Ion" (1920) e dominat de figura masiva ca un bloc de granit a personajului central. Desfasurarea actiunii pe doua planuri principale: in mediul taranesc si in acela al intelectualitatii rurale reprezentate de familia invatatorului Herdelea si de aceea a preotului Belciug, prilejuieste romancierului revelarea unei lumi, cu framantarile, dramele si aspiratiile specifice. Nicaieri in literatura romana viata satului n-a fost evocata cu atata forta realista, atat de viguros si de patrunzator. Conditia lui Ion rezuma tragedia istorica a taranirii fara pamant. Teribila, sfortarea lui Ion de a-si depasi conditia capata dimensiuni universale si infrangerea sa in lupta cu soarta implacabila aduce aminte de prabusirea eroilor din tragediile antice.

Povestea ascensiunii si surparii lui Ion aduna in cuprinsul ei, concentrata, inchisa parca intr-un cerc, intreaga existenta de altadata a Transilvaniei romanesti. Lumea taraneasca cu straturile ei nu fara comunicare unele cu altele, dar vizibil delimitate, lumea intelectualitatii satesti: invatatorul, preotul, apoi autoritatile: primarul, notarul, liota politicianilor in goana dupa voturi; de asemenea, datinile ardelene specifice, legate de hora, nunta, inmormantare; intr-un cuvant, viata satului in toate infatisarile ei alcatuieste un amplu si magistral caleidoscop in cuprinsul romanului lui Rebreanu. "Ion" este o densa monografie sau, mai precis, o epopee a satului romanesc de peste munti.

Epopeea lumii romanesti, inceputa in "Ion", se continua si se desavarseste in celelalte doua monumente epice: "Padurea spanzuratilor" si "Rascoala". Un tanar reprezentant la intelectualitatii romane din Transilvania, zugravit in "Ion" intr-un plan secund, e urmarit in "Padurea spanzuratilor" (intr-o cu totul alta intruchipare individuala) in razboi, iar "Rascoala" continua direct actiunea romanului de debut al lui Rebreanu.

in "Ion", Titu Herdelea, personajul-martor, ia parte la viata din satul lui Ion al Glanetasului; in "Rascoala" il reintalnim la Bucuresti, ca ziarist si prieten la tanarului Grigore Iuga, a carui mosie va fi unul dintre teritoriile in care se va dezlantui naprasnica forta a multilor. Titu Herdelea ia, asadar, cunostinta - si cititorul impreuna cu el - de doua manifestari, una individuala, alta colectiva, ale "dramei pamantului". Ion al Glanetasului se zbucliuma de unul singur sa scape de saracie, sa dobandeasca pamant, conditie unica, in intelegerea lui, a autorealizarii. Consecinta: o rostogolire vertiginoasa pe povarnisul dezumanizarii si, in cele din urma, o moarte cumplita. Tot o tentativa - colectiva de data aceasta - de ridicare la conditia omeneasca prin dobandirea de pamant formeaza si subiectul "Rascoalei". Eroul central este aici un Ion multiplicat in zeci si sute de fiinte care compun masa taranilor saraci din Amara.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

intocmai ca "Ion", "Rascoala" este o carte in care cititorul e zguduit de vigoarea exploziva ce musteste in fiecare episod, torturat de plasticitatea scenelor, cucerit de ansamblu.

Cu "Padurea spanzuratilor", Liviu Rebreanu s-a dovedit un analist dintre cei mai patrunzatori al unui caz de constiinta - virtute anuntata de altfel inca in nuvela "Itic strul dezertor", unde starile sufletesti ale celor doi militari: caporalul Ghioaga si soldatul Itic, pe care cel dintai a primit ordin sa-l impuste in taina, in adancul padurii, dar pe care il face scapat, sunt detectate cu o finete in care identificam prezenta marelui talent. Ceea ce in "Itic strul dezertor" fusese mai mult o notatie devine in "Padurea spanzuratilor" motiv fundamental. Criza declansata in constiinta lui Apostol Bologa la primirea ordinului de a lupta, ca ofiter in armata austro-ungara, impotriva celor de o limba cu el, prilejuieste romancierului atat dezvaluirea unei psihologii sociale, a unei mentalitati, care este a categoriei pe care personajul o intruchipeaza, cat si scrutarea cutelor sufletesti individuale celor mai adanci.

Obsesiile lui Apostol Bologa, starile prin care trece in diversele imprejurari parcurse: de la supravegherea executiei unui camarad ceh pana in ceasul propriei executii, sunt detectate cu un simt fara gres al adevarului psihologic. Imaginea spanzuratorii, cu care romanul incepe si se incheie, devine un simbol al terorii sufletesti si al mortii. si in romanul de razboi, Rebreanu a ramas pana astazi neegalat.

Preocuparea de a sonda profunzimi sufletesti n-a fost un incident, ci constituie o constanta a scrisului lui Rebreanu. Subsidiara in marile romane ale pamantului, "Ion" si "Rascoala", esentiala in "Padurea spanzuratilor", aceasta preocupare regenereaza in "Craisorul" un episod de neuitat: acele premergator executiei, in care Horea traieste un moment comparabil celui parcurs inaintea mortii lui Apostol Bologa. Impresionant este infatisata in "Ciuleandra" eclipsa spirituala a lui Puiu Faranga, cu subtila urmarire a alternarii clipelor de luciditate si de intunecime a mintii si cu fixarea uluitoarelor scene in care tanarul, cedand impulsurilor pornite din zone obscure, danseaza dement cu o gravitate de oficiant al unui ritual pagan, impus de o zeitata malefica. Sondaje psihologice sunt operate si in scurtul roman "Jar".

in "Gorila", talentul romancierului se afirma din nou in planul creatiei de tablouri largi ale realitatii sociale. Mediile politicianiste de altadata sunt zugravite cu o veridicitate necrutatoare, reliefandu-se abjectia (=ticalosie, josnicie), manifestata adeseori in aspecte grotesci, a celor ce nu aveau alt scop in viata decat parvenirea prin orice mijloace si cu orice pret, fie chiar si cu acela al impingerii tarii la dezastru.

De cu totul alt tip este romanul "Adam si Eva". intr-un mod asemanator aceuia din "Avatarii faraonului TIÄ", ampla nuvela neterminata a lui Eminescu, acest roman infatiseaza un acelasi personaj in epoci diferite, sub mereu alte nume, construind implicit tot atatea tablouri sintetice ale civilizatiilor ce s-au succedat in cursul istoriei pe planeta noastra. Cartea este o "legenda a secolelor".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Punand piatra de temelie a romanului romanesc modern, Liviu Rebreanu s-a realizat ca un creator de prima insemnatate si operele sale reprezentative si-au asigurat in patrimoniul artei un loc privilegiat, alaturi de infaptuirile de o rezistenta verificata ale literaturii universale.